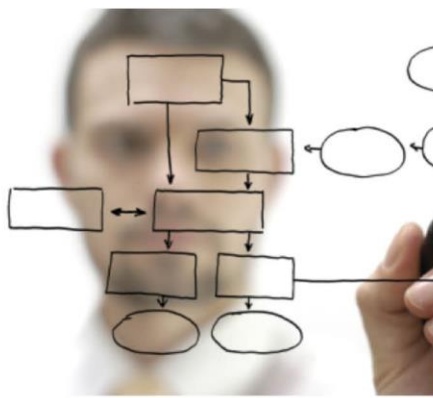

2018

Utvärdering (November 2018)

Finsamteamet - En studie om Samordningsförbundet Värends basverksamhet

**INSTITUTET FÖR LOKAL OCH
REGIONAL DEMOKRATI**

Aida Baxholm

Videum Science Park
351 96 VÄXJÖ

info@idvx.se
www.idvx.se

Innehållsförteckning

Innehållsförteckning	3
Introduktion till utvärderingen	4
Från nedläggning till processarbete	9
Deltagarnas reflektioner	11
Statistik	22
Samordnarnas reflektioner	29
Slutsats och rekommendation	32
Positiva värden och mindre bra aspekter	35
Bilaga 1 Intervjukandidater	37
Bilaga 2 Intervjufrågor	39
Bilaga 3 Insatstrappan	40

Introduktion till utvärderingen

Under följande avsnitt ges en inblick till bakgrunden bakom utvärderingen följt av en kort introduktion om Samordningsförbundet Värend samt Finsamteamet. Detta följs av syfte och metod samt presentation av intervjukandidaterna.

I maj 2018 kontaktades Institutet för lokal och regional demokrati (ID) av Samordningsförbundet Värend med en förfrågan att genomföra en utvärdering av deras numera nedlagda basverksamhet Finsam. ID:s lämnade offert antogs och förbundet gjorde en beställning daterad 15 augusti 2018.

ID:s praktiska arbete med att genomföra utvärderingen inleddes den 21 augusti 2018 på ett planeringsmöte med uppdragsgivaren. Aida Baxholm (utvärderare), har därefter jobbat självständigt med datainsamling och analys, samt haft kontinuerlig avstämning med förbundschef Emma Krantz. Enligt offerten avsätter ID totalt nio arbetsdagar för uppdraget, vilket har disponerats i form av en sammanställning av basverksamhetens profession, klientel, samt data.

Föreliggande dokument summerar basverksamhetens arbete från augusti 2016 – april 2018. Utvärderarens mål och förhoppning är att rapporten ska bidra med nyttig kunskap om vilka lärdomar professionen bär med sig i arbetet med individen. Likaså har deltagarnas upplevelser av insatsen varit av betydelse för att belysa på vilket sätt samordningsförbundet ska arbeta vidare med sin processinriktade verksamhet.

Kort om Samordningsförbundet Värend

Samordningsförbundet är en fristående juridisk person och jobbar enligt Lag om finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet 2003:1210. Samordningens målgrupp är personer i förvärvsaktiv ålder som behöver rehabiliteringsinsats.

Samordningsförbundet Värend bildades den 1 januari 2015 genom en sammanslagning av Alvesta och Växjö's respektive förbund. Andra medlemsparter som ingår i förbundet är Försäkringskassan, Region Kronoberg, Lessebo kommun samt Tingsryd kommun. Förbundets verksamhet vänder sig mot 131 000 invånare och Verksamheten finansieras av medlemsparterna. Förbundets styrelse beslutar om verksamhetens mål och riktlinjer samt stöttar samverkan mellan parterna. Förbundschef och processutvecklare ansvarar för samordning och utvecklandet av förbundets arbete.

Kort om basverksamheten Finsamteamet

Den 1 januari 2014 trädde lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser i kraft; förkortat Finsam. Lagen innebär en samverkansväg för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun samt landsting/region inom rehabilitering och välfärd.

Basverksamheten Finsamteamet var Samordningsförbundet Värends insats riktad mot personer i åldrarna 16–64 år som var i behov av en rehabilitering. Kravet för deltagande var att individen skulle vara inskriven i åtminstone två av förbundets medlemmars myndigheter. Målet med deltagande var att förbereda individen för arbete, studier eller praktik genom rehabilitering. Deltagaren fick individuellt baserat stöd, men även möjlighet att delta i Finsamteamets gruppverksamhet med andra deltagare. Finsamteamet bestod av samordnare som alla var utlånade från förbundets medlemsparter för att arbeta med deltagarna.

Utvärderingens syfte och avgränsningar

Syftet med denna utvärdering är att utvärdera basverksamheten Finsam som ingick i Samordningsförbundet Värends verksamhet fram till augusti 2018. Målet är att lyfta fram åsikter från basverksamhetens deltagare och ansvariga samordnare. Då basverksamheten numera är nedlagd kommer fokus att ligga på huruvida deltagare och samordnare upplevde att verksamheten uppfyllde sin funktion.

- Vad var deltagarnas upplevelser av att ingå i denna insats och vad bär de med sig efter insatsens avslut?
- Vad var samordnarnas upplevelser av att leda denna insats och hur ser de på sin profession?

Viktigt att notera är att detta uppdrag är begränsat i både tid och omfattning. ID:s insats om nio arbetsdagar har resulterat i en begränsad andel intervjukandidater. Rapporten begränsas därmed till att omfattas av tankar och åsikter från åtta deltagare, fem samordnare samt förbundschef. Kompletterande bakgrundsinformation kring beslutet om nedläggning redovisas efter en intervju med tre av förbundsstyrelsens ledamöter.

Rapporten innefattar ingen ekonomisk analys i kronor och ören, och för heller inga resonemang kring samhällsekonomiska jämförelser kring basverksamhetens existens och avslut.

Oberoende

Institutet för lokal och regional demokrati (ID) finns i Växjö och har, under årens lopp, samverkat med kommun och region inom ramen för flertalet olika projekt och utvärderingsuppdrag.

För att denna utvärdering ska hålla en oberoende ställning valde Samordningsförbundet Värend att anlita en utomstående utvärderare. Det är ID:s uppfattning att denna rapport speglar en rättvis och sanningsenlig bild av basverksamheten. Utvärderaren har inget egenintresse i att framställa basverksamheten som bättre än den egentligen är eller undanhålla kritik. ID:s utgångspunkt är - tvärt om - att bygga vidare på den trovärdighet som finns för institutet genom att presentera en stringent rapport som bidrar till nytta. Rapporten speglar goda exempel och framgång, men ger även konstruktiv kritik med rekommendation för framtida utveckling för samordningsförbundet och dess medlemsparter.

Metod och praktiskt genomförande

ID:s datainsamling påbörjades från och med planeringsmötet den 21 augusti och fram till slutet av september 2018. Rapportens empiri och slutsatser bygger primärt på följande källor/metoder:

- *Dokumentanalysen* innefattar genomläsning av relevant skriftligt material såsom basverksamhetens handlingsplan, kartläggning och utvärdering av deltagares utveckling, samt aktiviteter
- *Statistiksammanställning* via förbundets egna register av Livshjulet som kartlägger individers utveckling under deras deltagande i basverksamheten. Statistik över deltagarnas utveckling och Livshjulet redovisas i kapitlet *Statistik*.
- *Kvalitativa intervjuer* med totalt 16 olika nyckelpersoner enligt Bilaga 2. Samtalen följde strukturen för tre stycken olika intervjuguider som tagits fram på förhand. Intervjuguiderna finns som Bilaga 1. Svaren spelades in efter godkännande från intervjukandidaterna för att underlätta sammanställning av text samt möjliggöra citering. Efter att rapporten presenterats för uppdragsgivaren kommer samtalen att raderas; något som intervjukandidaterna var införstådda med.

Intervjukandidater och processen bakom

Av de 16 intervjukandidaterna tillhör åtta personer gruppen basverksamhetens deltagare. De åtta individerna kännetecknas som *deltagare* i denna rapport, då detta var det begrepp som basverksamheten använde.

Deltagarna togs fram genom lottning ur sex grupper som räknades in i basverksamheten under perioden augusti 2016 – april 2018. Viktigt att notera är att samordnarna började kartlägga och spara information om gruppverksamheten från augusti 2016. Detta är anledningen till att tidigare års deltagare inte finns med i urvalet.

Utvärderaren lottade fram en ordinarie och en reserv från varje grupp. samt lottade fram ytterligare två kandidater och reserver. Lottningen skedde ur de sex grupperna för att få ihop åtta kandidater. Ur ett jämställdhetsperspektiv har lika många kvinnor som män valts ut till intervju.

Platsen för intervjuerna skedde på kansliets lokaler på deltagarnas önskan. Samtliga deltagare var remitterade till basverksamheten från förbundets medlemsparter.

Fem samordnare som varit anställda på förbundet för att arbeta med basverksamheten under ovanstående period blev intervjuade om sitt arbete med deltagarna. Även förbundschefen intervjuades för att ge en övergripande inblick i arbetet på kansliet. Såväl samordnare som förbundschef har alla varit utlånade från sina ordinarie arbetsplatser, vilket finns förtecknat i bifogad intervju lista.

Avslutningsvis intervjuades två politiker och en chefstjänsteman som sitter i nuvarande styrelse på förbundet, som ledamöter respektive ordförande om beslutet om nedläggning, för att skapa en inblick i bakgrunden.

En samlad förteckning på intervjukandidater finnes i bilaga 1.

Frågor till deltagarna

Frågorna som ställdes till deltagarna berör deras tankar om såväl gruppverksamhet som det individuella stödet, med farhågor och förväntningar. Resultatet redovisas under kapitlet *Deltagarnas reflektioner*.

Frågor till samordnare och förbundschef

Samordnarna fick frågor som rörde arbetsuppgifter samt upplevelser kring deltagarnas utveckling. Syftet var att få fram en redogörelse av samordnarnas professionella bidrag till verksamheten.

Förbundschef fick övergripande frågor kring sina arbetsuppgifter för att dels komplettera kapitel *Deltagarnas reflektioner* och *Samordnarnas reflektioner*, men också för att ge en överskådlig bild från ledningssidan.

Frågor till styrelsemedlemmarna

Styrelsemedlemmarna fick samtala kring bakgrunden till beslutet samt på vilket detta beslut kommer att gynna samordningsförbundets medlemsparter och deltagarna. Styrelsemedlemmarna fick även reflektera över vart klienter numera kan vända sig efter nedläggningen. Avslutningsvis ställdes frågan hur framtiden ser ut för samordningsförbundet.

Valet av intervjufrågor

Inför utvärderingen redogjorde samordnare och förbundschef för utvärderaren att det fanns statistiska indikationer på att deltagarna varit mycket nöjda med sin tid på Finsamteamet. Utvärderaren valde därför att ställa frågor som berörde såväl bra som mindre bra upplevelser om basverksamheten, för att få fram så ärliga svar från deltagarna som möjligt. De svar som redovisas anses vara sanningsenliga och speglar deltagarnas egna upplevelser av sin tid med Finsam.

Frågorna i frågeguiden utgör en grund och har kompletterats av tillägsfrågor när den intervjuade svarat för kort eller en detalj behövde förtydligas. Frågorna finnes som Bilaga 2.

Från nedläggning till processarbete

Under följande avsnitt redogörs kort underlaget till beslut om nedläggning samt en inblick i förbundschefens roll och tankar vid övergången till processarbete. Utvärderaren tog kontakt med styrelsemedlemmarna Maria Fransson, Benny Johansson och Sebastian Olsson för att veta mer om anledningen bakom styrelsebeslutet. Nedan följer deras redogörelse.

Beslutet om nedläggning

Styrelsen påbörjade en diskussion om nedläggning efter att medlemsparterna haft funderingar kring förvaltandet av medlemsintäkterna. Basverksamheten Finsamteamet sågs som ett parallellt spår med andra verksamheter som redan bedrevs i några av kommunerna. Flera Finsam-deltagare hade före deltagandet hamnat i glapp emellan olika myndigheter och handläggare under en längre tid. Detta sågs som ett systemfel av medlemsparterna. Styrelsen fick i uppdrag att undersöka på vilket sätt samordningsförbundet kunde stötta medlemsparterna i deras arbete. Det gjordes studiebesök hos andra samordningsförbund, där ledordet var processarbete. Processarbete ska leda till långsiktighet; man tittar på systemfel och försöker åtgärda det.

Beslutet kom den 2 oktober 2017 med mål att lägga ner senast 31 december 2018. Det upprättades en avvecklingsplan för att skapa en bra övergång. Medlemsparterna skulle redovisa för hur de skulle ta över ansvaret för deltagarna. Det behövdes även tid att sätta sig in i det nya arbetssättet att samverka genom processer.

Med övergången till processarbete hoppas styrelsen att förbundet ska våga tänka i nya banor. Fler ska kunna få stöd och hjälp där man hoppas kunna möta upp behovet på ett bättre sätt. Enligt styrelsen är utmaningen med ett processinriktat arbete att en process kan ta flera år från utredning till implementering. Detta fordrar ett tålamod hos medlemsparterna.

Utan basverksamheten tror styrelsen att medlemskommunerna tar över ansvaret igen. Samverkan blir ännu mer tydlig genom det processinriktade arbetet. I framtiden hoppas man att processer fortlöper och kan utvärderas. Samordningsförbundet ska utgöra ett paraply som tar fram olika arbetsverktyg som kan gagna det behov som medlemsparterna påvisar.

Förbundschefens roll efter beslut

Emma Krantz är ny förbundschef sedan den 4 april 2017. Emmas roll har varit verksamhetsövergripande i enlighet med styrelsebeslut.

Efter nedläggningen blev Emmas roll att arbeta med att olika hitta nya arbetssätt som fungerar. Lösningen är i form av olika processer som tas fram genom en förstudie. Ibland kan förbundet finansiera en process som ett projekt i en övergångsperiod.

Emma förtydligar kansliets uppdrag enligt följande:

”Vi blir en form av verksamhetsutvecklare på flera nivåer. Handläggarna kan lyfta olika typer av problematik, saker som inte funkar. Då blir vår roll att titta på det och hitta ett annat sätt”.

Basverksamheten ses som en framgång, och Emma menar att det hade varit värt att säkra det som en metod då så många deltagare varit nöjda och kunnat gå vidare till annat. Nu återgår ansvaret till medlemsparterna som själva får hitta lämpliga insatser för individerna. Förbundet har anslutit sig till en insatskatalog, där medlemsparternas insatser finns registrerade. Förbundet ska även starta en samverkansutbildning för medlemsparterna.

Kapitelsummering:

- Basverksamheten utvecklades för att undvika parallella spår med andra verksamheter
- Många deltagare hamnade i glapp mellan olika myndigheter
- Övergången till processarbete behövde tid
- Processarbete ska leda till långsiktighet och arbeta bort systemfel
- Förbundet arbetar numera med verksamhetsutveckling
- Förhoppningen är att processer ska leda till att fler ska få rätt hjälp och stöd

Deltagarnas reflektioner

I det här avsnittet görs en djupdykning i vilka deltagare som kom till Finsamteamet, hur snittåldern såg ut samt en inblick i arbetsupplägget. Detta följs av deltagarnas egna tankar, där ett fåtal deltagares åsikter valts ut i vissa av frågeställningar. Mer utförlig förklaring finns på sidorna 12–13.

Konceptet Finsamteamet

Finsamteamet som insats påbörjades 2008, där det ingick ett remissteam, en rekryteringsgrupp samt samordnare. I rekryteringsgruppen diskuterades vilka individer som skulle delta, och vilka samordnare som skulle ha ansvaret för dessa. Emma Krantz berättar att det förra arbetssättet var mer operativt.

Under perioden 2015–2016 slutade flera samordnare, och Matilda Erdtman och Valentina Kulevska påbörjade sina anställningar. De började då med att ta fram arbetsmaterial och informationsblad, för att sedan marknadsföra basverksamheten till handläggarna på nytt.

Målet med basverksamheten var att få till någon form av sysselsättning; praktik, jobb eller studier. Målgruppen var 16–64 år, dock visade det sig snart att åldersspannet 16–29 år allt oftare hamnade hos parallella verksamheter hos medlemspartnerna själva som hade samma form av verksamhetsupplägg som Finsam. För mer information om åldersgruppen hänvisas läsaren till sidan 22.

Remittering och inskrivning

Alla aktuella deltagare informerades om basverksamheten och dess upplägg av sina handläggare på respektive myndighet. Vid uppvisat intresse skrev handläggare en remiss till basverksamheten.

Individen fick göra ett studiebesök, och fylla i intresseanmälan.

Därefter tilldelades individen en samordnare på Finsamteamet och remittenterna kallades till ett nätverksmöte. På nätverksmötet fick samtliga parter diskutera upplägg och ansvarsfördelning. Målet med deltagandet redogjordes under mötet. Vid inskrivning fick individen tillsammans med tilldelad samordnare fylla i en intervjuenkät såsom civilstånd, språkkunskaper, utbildning och fritidsintressen.

Samordnarna har även efter samtal med individen skattat deltagaren utifrån en insatstrappa för att se individens utveckling och behov av

stöd före och efter insats. (Insatstrappan bifogas som Bilaga 3 och redogörs på sidorna 27–28.)

Trappan följdes upp vid avslut där samordnarna åter fick skatta deltagarna. Resultatet för de åtta deltagarnas utveckling på trappan redovisas i nästa kapitel.

Basverksamhetens upplägg

På basverksamheten bedrevs två olika typer av insatser: gruppverksamheten och det individuella stödet. Träffarna skedde tre gånger i veckan mellan 9–12 under 10 veckors tid. I varje grupp var maxtaget 12 deltagare, dock uppgick det sällan till det antalet.

Syftet med gruppen var att hjälpa individen stärka sig själv och få rutin och struktur i sin vardag. Gruppverksamhetens innehåll var uppdelat i tre block:

1. Block 1 – självförtroende, självkänsla, struktur och planering
2. Block 2 – ekonomi, kost, sömn, motion, stress
3. Block 3 – arbetssökning, studiebesök, gruppaktivitet, föreläsning

I samband med gruppverksamheten hade individen även individuellt stöd. Detta innebar kontakt med tilldelad samordnare i individuella samtal kring gruppverksamhet, egna mål och kontakt med myndigheter och handläggare. Likaså stöttade samordnare individen i att hitta en praktik- eller studieplats. Många deltagare behövde extra stöd i att reda ut olika myndigheters ansvarsroll i individens ärende.

Under gruppverksamheten fick deltagarna ansvar att ta fram och duka upp fika, och fick röra sig fritt i lokalen under träffens gång. Syftet var att skapa en avslappnad plats, där individers fysiska och psykiska besvär togs i åtanke. Fokus låg på att ha mycket gruppdiskussioner och utbyta erfarenheter med varandra. Det var samordnarna som tog fram upplägget för gruppverksamheten, och likaså höll samordnarna i några av föreläsningarna.

Deltagarintervjuer

Totalt intervjuades åtta deltagare; fyra män och fyra kvinnor ifrån sex grupper under verksamhetsperioden augusti 2016 – april 2018. De svar som redovisas nedan kan upplevas bestå av övervägande mjuka värden såsom gemenskap och tillit med inslag av några hårda värden som måluppfyllelse och personlig produktivitet. En diskussion kring detta redovisas i sista kapitlet *Slutsatser och diskussioner*.

Intervjun inleddes med att deltagarna kort fick redogöra bakgrunden till deras medverkan i basverksamheten, tankar inför start och den egna förmågan under insatsen. Ett urval av svaren presenteras i varje fråga utom fråga 7, 8 och 14 där samtliga åtta medverkande deltagares åsikter har sammanställts.

Deltagarna kom från olika livsbakgrunder såsom utbrändhet, depression, fysisk eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, långtidssjukskrivning och långtidsarbetslöshet. Samtliga åtta deltagare klargjorde i början av intervjun att de förstått syftet med sitt deltagande i gruppverksamheten och de hade en varierad målbild med sig.

Nedan följer ett urval av deras svar utifrån frågorna:

5. Vad hoppades du på innan du gick hit första gången?

- Man 52 år, Utbränd/sjukskriven: ”Jag gick in i väggen och blev svårt sjuk, mitt mål var att snabbt komma ut i arbete så jag kände mig stressad och rastlös av att sitta hemma.”
- Man 30 år, Depression/NP-diagnos: ”Jag hade inga förhoppningar, rent mentalt var jag i dåligt skick så jag tyckte det var jobbigt att komma hit i början, men sen släppte det.”
- Kvinna 44 år, Arbetsskada: ”Inget särskilt, jag blev positivt överraskad. Jag såg fram emot sociala kontakter och rutiner inför ett arbete”
- Kvinna 31 år, Familjerelaterat mående: ”Jag var nyfiken över vilka jag skulle träffa, min tanke var att det ska bli ett bra resultat och det blev det också.”

Kommentar: Deltagarnas svar tyder på att det finns en koppling mellan mående och förhoppning. Man 52 år, var ivrig att återvända till jobbet, vilket denne själv menar beror på att han varit mån om sitt arbete. Detta resulterade dock till slut i utbrändhet.

Kvinna 31 år, som mått dåligt på grund av sin familjesituation var fundersam över vilka hon skulle möta hos Finsamteamet, vilket återspeglas till den livssituation som hon befann sig i.

6. Vad var du tveksam över innan du gick hit första gången?

- Kvinna 44 år, Långtidssjukskriven/långtidsarbetslös: "Jag hamnade i en spiral där jag inte kom så bra överens med auktoritet och arbetsförmedlingen; jag har blivit lovad grejer som inte blivit av. Tillförlitligheten var låg."
- Man 34 år, NP-funktionsnedsättning: "Jag trodde att var ännu en sysselsättning, en så kallad förvaring för klienter att vistas på, men det var det inte, så jag blev positivt överraskad."
- Kvinna 49 år, Kronisk sjukdom, långtidsarbetslös: "När jag skrev in mig sa min samordnare att många har fått jobb efteråt och att de trivdes, men jag trodde inte på det. Jag hade tappat allt förtroende för vården och att ingen brydde sig, samt att jag inte kommer hitta något."

Kommentar: Samtliga tre urval berättar att de efter en lång tids frånvaro från arbetsmarknaden börjat bli tveksamma till arbetsmarknadsledda insatser och vilken hjälp myndigheter faktiskt kan erbjuda. Tilltron till ett positivt utfall i deras livssituation var låg.

7. Vad var bra med gruppverksamheten, kan du ge exempel?

- Man 52 år, Utbränd/sjukskriven: "Föreläsningarna gav mycket, man borde ha detta i skolorna. Jag lärde mig hantera min stress och insåg att jag jobbat på fel sätt. Jag var i självförnekelse innan jag kom hit och började byta erfarenheter med andra. Jag fick en aha-upplevelse."
- Man 30 år, Depression/NP-diagnos: "Det hjälpte oss att se oss själva med en lite positivare attityd. Det är väldigt trevligt att träffa folk i en lagom stor grupp. Det kändes tryggt att vara här."
- Kvinna 31 år, Familjerelaterat mående: "Vi hade många studiebesök och aktiviteter tillsammans. Gruppen och ledarna gav mig bra stöd, alla var snälla. Jag fick lära mig att hantera min stress och att ha tålamod. De andra berättade om sina problem, och jag kände mig inte ensam i mina problem."
- Man 31 år, NP-utredning: "Vi hade en riktigt bra gemenskap i vår grupp. Vi har även träffats efteråt, några av oss. Vi fick berätta om guldkorn varje gång; om något positivt hänt oss. Det

kändes skitlöst i början, men det hjälpte och gav en positiv energi.”

- Kvinna 44 år, Långtidsarbetslös/långtidssjukskriven: ”Alla fick möjlighet att prata, och relatera till varandra. Det var en fin och lagom stor grupp. Nyttiga föreläsningar som blev en väckarklocka, t.ex. om ångest. Förstående samordnare som inte dömer.”
- Man 34 år, NP-diagnos: ”Allra bäst var att få komma ut, och jobba mot att nå nästa steg. Jag förväntade mig kommunens vanliga grejer, men blev positivt överraskad.”

Kvinna 44 år, Arbetsskada/sjukskriven: ”Man är tillsammans och alla börjar öppna upp sig. Ingen behöver skämmas, och man kunde diskutera öppet. Vi pratade om empati, och lärde oss om olika aktörer. I vår grupp fanns många sjuka, och vi pratade om stressen med att vara sjuk och vilja bli frisk och att tvingas komma ihåg alla papper och blanketter.”

- Kvinna 49 år, Kronisk sjukdom/långtidsarbetslös: ”Det var positivt från början, med frukost och hemtrevlig atmosfär. Man kände sig inte förminskad, vi var snälla mot varandra och peppade varandra. Att komma hit tre gånger i veckan motiverade mig att komma igång. Jag har varit isolerad flera år på grund av min sjukdom. Man inser att det finns fler som inte mår bra, man är inte ensam. Man börjar acceptera sig själv mer.”

Kommentar: Kunskapsutbytet mellan deltagarna i respektive grupp är ett återkommande tema, där gruppverksamheten även blev ett sätt att bryta sig ur sin hemmasittande isolering. Gemenskapen är ett ledord för samtliga deltagare.

8. Vad var bra med individuella stödet, kan du ge exempel?

- Man 52 år, Utbränd/sjukskriven: ”Jag började bearbeta mina känslor och meningen med livet. Det tar tid att ställa om sig efter en sjukdom. Samordnaren sa att det är förutsättningslöst att få glädjen tillbaka, och jag fick omprogrammera mig och skapa positiva värderingar. Min samordnare lärde mig att ta det lugnt, och inse varför jag hamnat här och att aktivt jobba med min rehabilitering.
- Man 30 år, Depression/NP-diagnos: Jag fick respons när jag pratade om mina tankar och funderingar. Om det var något i

gruppverksamheten som jag funderade på kunde jag bolla med min samordnare.”

- Kvinna 31 år, Familjerelaterat mående: ”Jag fick mycket stöd i mina möten på Arbetsförmedlingen. Jag fick göra praktik innan jag slutade och under min praktik stöttade hon mig i mina frågor.”
- Man 31 år, NP-utredning: ”Min samordnare var väldigt aktiv vilket jag uppskattade. Hon stöttade mig på Arbetsförmedlingen när byråkratin stod i vägen. Hon kunde hjälpa mig föra min talan under mötena. Jag har en tendens att gå i cirklar och ältä saker, och hon hjälpte mig ur det ibland.”
- Kvinna 44 år, Långtidssjukskriven/långtidsarbetslös: ”Jag fick mycket stöd och någon att bolla med. Samordnaren följde med på mina möten med Ekonomiskt bistånd och Arbetsförmedlingen. De (tjänstemännen) har inte alltid varit snälla mot mig eller haft ett gott bemötande. Så min samordnare kunde backa upp mig, och pusha mig när jag behövde det. Det var anpassat efter mig och mina behov.”
- Man 34 år, NP-diagnos: ”Min samordnare hade en positiv attityd som smittade av sig. Jag kunde få föra diskussioner om sådant som jag tyckte om att prata om.”
- Kvinna 44 år, Arbetsskada/sjukskriven: ”Det har varit så bra för mig, samordnaren förstår mig och följde mitt ärende. Hon påminde mig om mina möten och följde med mig när jag behövde det. Hon var ett jätteviktigt stöd.”
- Kvinna 49 år, Kronisk sjukdom/långtidsarbetslös: ”Jag fick mycket stöd och hjälp. Samordnaren och kuratorn samverkade kring hur jag skulle få hjälp på bästa sätt. De hittade tillsammans en praktikplats till mig. Samordnaren stämde av med min chef regelbundet och förklarade min situation för denne. Det kändes tryggt.”

Kommentar: Deltagarna upplevde samordnarnas stöd som viktig vid möten med myndigheter och handläggare. Detta tyder på en trygghet som skapats i mötena deltagare och samordnare emellan, och även ett förtroende för samordnarens profession.

10–12. Fanns det något som var mindre bra med verksamheten?

- Man 52 år, Utbränd/sjukskriven: ”Det fanns föreläsningar som pratade om att ha en god man och tog jag illa upp för jag kände inte att jag behövde det. Men efteråt förstod jag vikten av att prata om vad samhället har att erbjuda.”
- Man 30 år, Depression/NP-diagnos: ”Nej jag fick all den hjälp jag behövde och det var tråkigt att det skulle läggas ner. Det fanns en budget innan för att ta körkort men när jag började försvann det, vilket var synd. Nu måste jag ta CSN-lån.”
- Kvinna 31 år, Familjerelaterat mående: ”Allt var bra i både gruppverksamhet och individuella stödet, och jag fick den hjälp jag behövde. Jag hade kanske önskat besöka fler ställen, då jag är ny i Växjö.”
- Man 31 år, NP-utredning: ”Vissa övningar såsom rollspel tyckte jag inte om, men det är för att det personligen inte ger mig något. Jag var passiv i det individuella stödet, så jag sökte inget särskilt utan tog den hjälpen jag kunde få. Jag fick ändå ett lyckligt slut och fick ett jobb; jag hade fortfarande kunnat sitta hemma idag.”
- Kvinna 44 år, Långtidssjukskriven/långtidsarbetslös: ”Många i gruppen tydde sig till mig och det kunde kännas jobbigt ibland. Jag hann aldrig komma ut i praktik då det skulle läggas ner, vilket var synd för jag ville se vad det hade kunnat leda till.”
- Man 34 år, NP-diagnos: ”En föreläsning om energipunkter tyckte jag var meningslöst, och överlag har jag svårt med grupper med mycket folk. Annars var jag nöjd med att komma hit, det är bättre än att sitta hemma.”
- Kvinna 44 år, Arbetsskada/sjukskriven: ”Första dagen jag kom hit var jag intervjuad av en person som berättade att de inte kunde hjälpa mig med bidrag. Jag blev irriterad, då jag hade ont och tyckte att hon skulle prata om mitt mående och inte om pengar. Jag visste att min samordnare inte kan hjälpa mig med allt som hon inte har behörighet för, så det kändes tydligt.”
- Kvinna 49 år: ”I gruppverksamheten fanns en tjej som inte fungerade i gruppen, senare valde dem och tjejen att hon går kursen ensam. Vi andra trivdes i vår grupp och hon hade starka åsikter och ifrågasatte mycket. Annars fick jag det jag behövde utifrån planeringen vi satte.”

Kommentar: Deltagarna har varierad syn på vad som varit mindre bra baserat på personliga preferenser. En av deltagarna nämner dåligt bemötande som en mindre bra upplevelse. Deltagaren upplevde samtalet om bidrag som förolämpande. En annan deltagare tyckte att vissa föreläsningar inte gav något. Men överlag var deltagarna ändå nöjda med Finsam, och ovanstående åsikter kom fram efter en stunds fundering. Det tyder på att de positiva erfarenheterna är fler än de mindre bra aspekterna.

13. Vad hade du gjort om Finsam inte hade funnits, fanns det någonstans du hade kunnat få samma stöd?

- Man 52 år, Utbränd/sjukskriven: "Nej inte den typen av stöd. Jag var ju mycket på rehab men var inte mottaglig för hjälpen. Det tog tid att inse varför jag var sjuk. Det behöver ta tid innan personen vill, för jag ville inte träffa någon psykolog då jag hade fördomar mot det. Jag kände skam över att jag inte jobbade. De förstod detta på Finsam, och att jag var tvungen att inse vad som måste förändras."
- Man 30 år, Depression/NP-diagnos: "Nej, för det har uppfyllt sin funktion här. En annan liknande verksamhet jag var med i gjorde ingenting för mig, och jag rullade tummarna där. Här kunde jag göra mig mentalt redo för min praktik."
- Kvinna 31 år, Familjerelaterat mående: "Nej för jag lärde mig mycket viktig information här. Hur stress påverkar en, och jag fick motivation genom att lyssna på andras problem, och hur alla kämpar sig vidare."
- Man, 31 år, NP-utredning: "Jag har varit ansluten till Arbetsförmedlingen tidigare i flera gruppaktiviteter, men inget har hjälpt i närheten av detta. Det var förebyggande att komma hit, annars hade jag nog bara suttit hemma. Gruppen var viktig för vi fick en samhörighet och ett utbyte. "
- Kvinna, Långtidssjukskriven/långtidsarbetslös: "Det tror jag inte. Det hade säkert funnits grejer att sätta mig på, men den här personliga kontakten finns inte på andra ställen. De saknar tid att engagera sig i varje människa, det blir mindre personligt."
- Man 34, NP-diagnos: "Nej inte från kommunen, alternativet är arbetsförmedlingen och jag tycker inte de är kompetenta på att sköta detta. Jobbcenter ville ge mig en meningsfull sysselsättning med att montera persiennsnören, men det tyckte inte jag var meningsfullt när jag har den intellektuella förmågan att klara mer."

- Kvinna 44 år, Arbetsskada/sjukskriven: ”Jag tror inte det, speciellt inte det individuella stödet. När jag var sjuk låg jag bara i sängen, så att komma hit gav mig en push. Min samordnare stöttade mig jättemycket. Om personen själv inte vill eller får relevant hjälp kommer den inte vidare.”
- Kvinna 49 år, Kronisk sjukdom/långtidsarbetslös: ”Nej jag har inte fått det på tio år. Jag var lite rädd att komma hit för jag visste inte vad som väntade. Rehabcenter funkade inte för mig, och min läkare visste inte hur hen ska hjälpa mig. Ibland tyckte jag synd om mig själv, jag hade ont och låg hemma hela tiden. Finsam fick mig att komma ut och träffa människor. Idag har jag även börjat jobba 25 procent och jag är lycklig.”

Kommentar: Åtta av åtta deltagare anser att de inte tror att de skulle fått detta stöd något annanstans. Flera deltagare menar på att de efter flera år i olika insatser och verksamheter utvecklat en bitter inställning gentemot samt förlorat hoppet till myndigheterna. Tre deltagare nämner att de själva inte kände sig mentalt redo för stöd, men att deras samordnare stöttade dem och gav dem tid och utrymme.

14. Vad bär du med dig från tiden i Finsam?

- Man 52 år, Utbränd/sjukskriven: ”Jag har kunnat vakna upp och bromsa, och insåg varför jag är här och har jobbat med mitt mående, kost och struktur. Jag jobbar vidare med min sjukskrivning idag, och går i terapi och låter det ta tid. Jag känner ingen skuld längre för att jag är sjukskriven och ledig från arbete.”
- Man 30 år, Depression/NP-diagnos: ”Det är ett bra koncept; det är tråkigt att det skulle läggas ner. De hjälpte mig vidare. Jag vet inte vad jag hade gjort annars, de hjälpte mig bra. Jag är fortfarande på min praktik och trivs jättebra där.”
- Kvinna 31 år, Familjerelaterat mående: ”Att skapa struktur såsom bra kost, sova tidigt och ha rutiner. Jag fick många kompisar här, och lärde mig hantera mitt mående och min stress. Jag har ett nystartsjobb med möjlighet till anställning.”
- Man 31 år, NP-utredning: ”En trevlig tid, har fortfarande kontakt med några ur gruppen och min samordnare. Det öppnade en dörr för min nuvarande arbetsplats. Det känns skönt att kunna stå på egna ben och tjäna pengar. Upplevelsen härifrån var att mer konkret få bena ut sitt liv.”

- Kvinna 44 år, Långtidssjukskriven/långtidsarbetslös: "Min samordnare var en viktig bit i att jag lyckats börja med något. Jag är stolt att jag inte gav upp. Jag lärde mig att det finns goda myndighetsmänniskor. Nu är jag på arbetslivsresurs för att komma vidare."
- Man 34 år, NP-diagnos: "Bra med en kurs om stresshantering för mig med min funktionsnedsättning. Min sociala fobi har blivit mindre, jag undviker inte folk längre och har övat mig ur min bubbla. Nu jobbar jag volontärt och det känns meningsfullt."
- Kvinna 44 år, Arbetsskada/sjukskriven: "Att ta eget ansvar för sitt liv med rätt strategier. Det är viktigt hur man bemöter oss och vara godhjärtad när man jobbar med människor, det var de här. Jag arbetstränar just nu."
- Kvinna 49 år, Kronisk sjukdom/långtidsarbetslös: "Att vara social, komma igång igen, jag förberedde mig för min praktik. Jag trivdes bra här, Finsam var en bra push i ryggen i min egen takt. Min familj ser att jag mår bättre, jag har börjat arbeta 25% vilket jag aldrig trodde för några år sedan. Jag har även fått arbetskamrater nu som jag umgås med."

Kommentar: Flera deltagare har gått vidare till praktik, arbetsträning och jobb. Flera jobbar vidare med sitt mående och rehabilitering. Överlag har samtliga deltagare trivts och uttryckt att det är synd att verksamheten la ner. Deltagarna pratar om personlig utveckling efter sin tid på Finsam och tackar sina samordnare för att pushat dem i rätt riktning och trott på deras kapaciteter. En tabell över vart deltagarna tagit vägen efter insatsen redovisas under *Statistik*.

Sammantaget var åtta av åtta deltagare nöjda med sin tid på Finsamteamet, och ingen av deltagarna som intervjuades ångrade sin tid i Finsam. Många av deltagarna upplevde att handläggarna på de olika myndigheterna inte förstår dem, och därför sågs samordnarna som ett viktigt stöd. Samordnarna stöttade deltagarna i att boka möten med handläggarna och även finnas med på mötet och stötta i samtalet. Avslutningsvis tyckte deltagarna att den varma atmosfären gjorde att alla trivdes, det var god stämning och samordnarna var trevliga att ha att göra med. Gruppverksamheten tre dagar i veckan ledde till att deltagarna bröt en isolering och kunde utbyta erfarenheter med varandra. Förståelsen för den egna situationen förbättrades genom gruppsamtal. Deltagarna fick samtala med varandra utifrån föreläsningarnas tema som hälsa, kost, motion och intervjuövningar.

Kapitelsummering:

- Deltagare remitterades av minst två handläggare från olika myndigheter
- Gruppverksamheten pågick i 10 veckor, tre dagar i veckan
- Deltagarna kombinerade gruppverksamhet med individuellt stöd av samordnare
- Samtliga deltagare uppger att de var nöjda med sin tid hos Finsamteamet
- Deltagarna uppger gott bemötande och positivt humör hos samordnarna som viktiga faktorer för nöjdheten
- Deltagarnas egna mående påverkar hur de ser på sin livssituation och sina möjligheter
- Många deltagare var besvikna över tidigare handläggares bemötande och hantering av deras ärende
- Individuella stödet var viktigt för deltagarna för att få stöttning i sina ärenden och möten med handläggare
- Gruppverksamheten var betydelsefull för den sociala biten och kunskapsutbytet

Statistik

I detta avsnitt presenteras fråga 3 *Hur länge var du med i* basverksamheten och fråga 15 *Vad gör du idag?* i tabellform. Det görs även en sammanställning av insatstrappan och utvärderingen Livshjulet. Utvärderingen bygger på perioden augusti 2016 - augusti 2018. Statistiken på Livshjulet baseras på summeringar av sammanlagt 43 deltagare, medan Insatstrappan redogör för statistiken hos de åtta utvalda deltagarna i siffror, med en faktabaserad redogörelse på slutet på samtliga 48 deltagare.

Deltagare i siffror

Under perioden augusti 2016 – augusti 2018 hade Samordningsförbundet Värend följande uppställda mål för basverksamheten:

- Öka anställbarheten bland deltagarna
- Hitta hållbara lösningar genom samverkan
- Erbjuder kontinuitet genom inskrivning i basverksamheten
- Minst 80 personer ska ingå i basverksamheten
- Minst 40 procent går vidare till arbete eller studie eller vara aktivt sökande
- 30 procent går vidare till annan arbetslivsinriktad rehabilitering efter avslut
- 90 procent av deltagarna upplever positiv förändring vid avslut

Måluppfyllelsen är följande:

- Sammanlagt har 93 individer deltagit i basverksamheten – i antingen gruppverksamhet eller individuellt stöd eller både och
- 40 % (38 personer) av dessa är i arbete eller studier med eller utan subvention
- 50 % (47 personer) av dessa är vidare till annan rehabiliteringsinsats
- 12 personer har antingen sjukdom, föräldralediga, eller annat
- Enligt gruppverksamhetens utvärdering Livshjulet har 100 procent av deltagarna upplevt en positiv förändring vid avslut

Kommentar: Ovanstående siffror tyder på att verksamheten klarat av sina uppsatta mål under denna period och även överstigit den siffran vad gäller deltagarnas nöjdhet, och mål att de ska ta sig vidare mot arbete, studier eller annan insats.

Målgrupp och snittålder

Region Kronoberg hade flest remitterter till insatsen, där hela 90 procent av deltagarna hade någon form av koppling till regionen. Behovet av stöd bland Region Kronobergs deltagare är alltså markant i förhållande till övriga medlemsparter. En jämförelse kan göras med Tingsryds kommun som endast stod för tre procent inskrivna deltagare.

Snittålder bland deltagare i basverksamheten har varit 38 år. Detta kan förklaras med att finns insatser för åldrarna 16–29 år på Framtid Kronoberg, och Ung Komp som jobbade mot 16-24åringar. vilket gör att den åldersgruppen inte representeras lika mycket hos basverksamheten.

Följande tabell illustrerar bland vilka åldersgrupper vi hittar deltagarna i gruppverksamhetens sex grupper:

Åldersspann (år)	Kvinna	Man	Totalt
16–22	0	0	0
23–28	5	8	13
29–34	4	6	10
35–40	6	3	9
41–46	5	2	7
47–52	2	1	3
53–58	1	2	3
59–65	2	1	3
Målgrupp: 16–65 år	25	23	48

Kommentar: Tabellen illustrerar att åldersgruppen 16–22 år varit orepresenterad under perioden augusti 2016 – augusti 2018. De största åldersgrupperna är enligt följande:

1. 23–28 år med 13 deltagare
2. 29–34 år med 10 deltagare
3. 35–40 år med 9 deltagare
4. 41–46 år med 7 deltagare

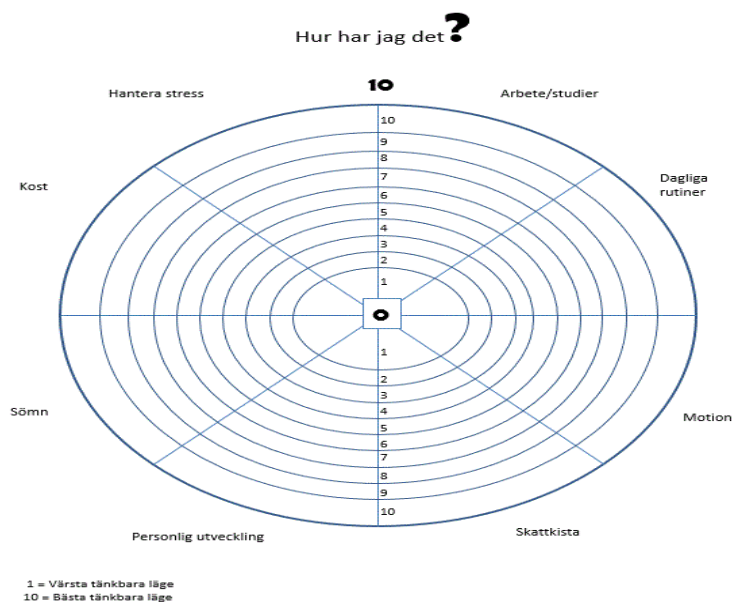
Dessa fyra åldersgrupper står för 39 av totalt 48 deltagare, där åldersspannet 29–46 år representeras av 26 personer. Bortfallet med den yngre målgruppen förklaras med att dessa individer blivit placerade där istället.

Snittålder för deltagarna i gruppverksamheten är 36,70 år. Andelen utifrån kön har ingen markant betydelse.

Livshjulet

Deltagarna fick genomföra en utvärdering vid namn Livshjulet, vilket skedde vid start, vid avslut samt en månad efter avslut. Livshjulet skulle hjälpa individen att se sin egen utveckling under sin vistelse i Finsamteamet. Individen fick skatta sig själv på skalan 1–10, där 1 var ”värsta tänkbara läge” och 10 var ”bästa tänkbara läge”.

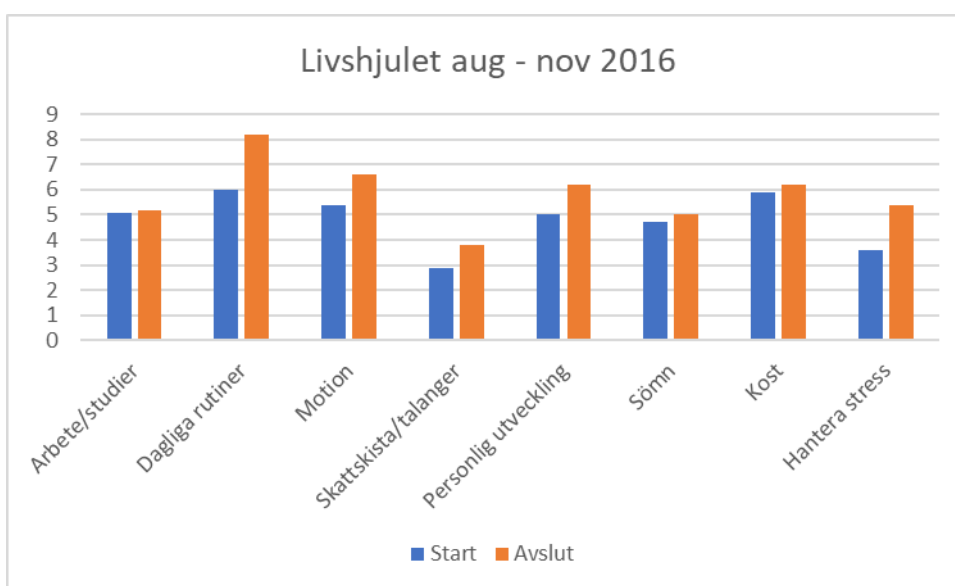
Individen skattade sig själv i Arbete/Studier, Dagliga rutiner, Motion, Skattkista/talanger, Personlig utveckling, Sömn, Kost, Hantera stress.

Ur arbetsmaterial

Tabellerna nedan representerar 48 deltagare ur perioden augusti 2016 – augusti 2018. Det är viktigt att poängtera att statistik från grupp 2 på åtta deltagare från november 2016 – februari 2017 saknas. Blå stapel visar var deltagarna låg vid start, Orange stapel visar vid avslut av gruppverksamhet och Grå stapel visar en månad senare vid avstämning med samordnare.

Nedanstående tabell redogör för grupp 1 som bestod av åtta deltagare under augusti – november 2016. Mätningar genomfördes vid gruppstart samt vid avslut. Avstämningen efter en månad saknas.

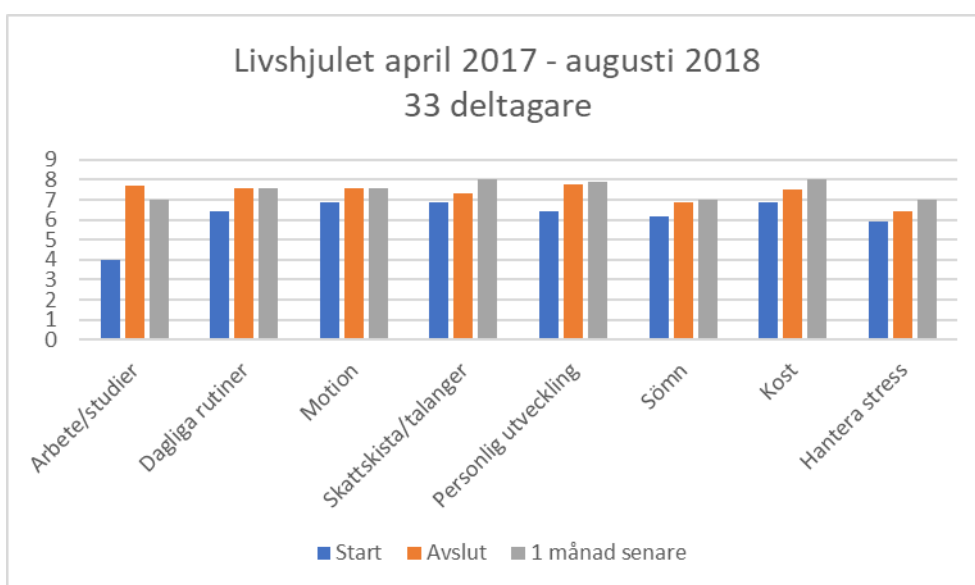
Kommentar:

Gruppen har gjort en ökning inom samtliga områden. Det är en låg ökning på Arbete/studier från 5.1 till 5.2, vilket kan förklaras med att gruppverksamheten då hade kommit in i en ny uppstart med nya samordnare och nytt arbetssätt. Övriga områden har betydligt högre skillnader; bland annat Dagliga rutiner som gått från 6.0 till 8.

Område	Start	Avslut
Arbete/studier	5,1	5,2
Dagliga rutiner	6	8,2
Motion	5,4	6,6
Skattskista/talanger	2,9	3,8
Personlig utveckling	5	6,2
Sömn	4,7	5
Kost	5,9	6,2
Hantera stress	3,6	5,4

Nästa tabell visar en sammanställning av basverksamheten från grupp 3–8; april 2017 - augusti 2018 där 33 deltagare genomfört utvärderingen. Här gjordes en mätning vid start, en mätning vid avslut, samt en mätning en månad senare vid avstämning.

Statistiken är uppmätt genom att sammanställa samtliga 33 svar och då få fram ett snittvärde för samtliga åtta arbetsområden.

Kommentar:

Inom samtliga områden har deltagarna upplevt förstärkning. Den högsta ökningen märks inom området Arbete/Studier där deltagarna gått från siffran 4 till siffran 7. Detta kan förklaras med att den nya basverksamheten nu etablerat sig med ett arbetsmaterial och ett arbetssätt vilket skapat en tydlighet i organisationsformen.

Område	Start	Avslut	1 mån senare
Arbete/studier	4	7,7	7
Dagliga rutiner	6,4	7,6	7,6
Motion	6,9	7,6	7,6
Skattskista/talanger	6,9	7,3	8
Personl. utveckling	6,4	7,8	7,9
Sömn	6,2	6,9	7
Kost	6,9	7,5	8
Hantera stress	5,9	6,4	7

Sammantaget upplevs deltagarna ha gjort märkbara skillnader i sin egen utveckling, vilket tyder på att upplägget med olika teman och föreläsningar varit av betydelse. Deltagarna har haft möjlighet att arbeta med de olika frågorna även inom det individuella stödet. Denna helhetsaspekt har flera av de intervjuade påpekat som viktigt. Arbetsområdena har vid start upplevts av flera deltagare som överflödiga kunskaper som de redan besitter. Men vid självvrannsakan

insåg flera deltagare att rutiner och sömn kommer i obalans vid långtidssjukdom och efter en lång tids isolering från arbetsmarknaden.

Insatstrappan

Samordnarna skattade individens behov av insats i början och i slutet av insatsen. Insatstrappan utgick ifrån åtta steg, se Bilaga 3 i denna rapport. Nedan redovisas de åtta deltagare som deltagit i denna studie, där *Före* och *Efter* visar var de befinner sig på trappan före inskrivning samt efter avslut:

Deltagare	Bakgrund	Tid i insats	Före	Efter	Vad gör individen idag?
M 52 år	Utbränd, sjukskriven	1 år	2	3	Sjukskriven, rehabilitering
M 30 år	Depression, NP-diagnos	1,5 år	1	8	Praktik, kommunal verksamhet
K 31 år	Familjerelaterat mående	1 år	5	8	Praktik, Nystartsjobb
M 31 år	NP-utredning	10 månader	2	6	Lönebidragsjobb 50%
K 44 år	Långtidssjukskriven /långtidsarbetslös	1 år	2	5	Arbetslivsresurs
M 34	NP-diagnos	3 mån + praktik	1	3	Sjukersättning 100%, volontär 6h/vecka
K 44 år	Arbetsskada, sjukskriven	1 år	4	6	Arbetsträningar via AF+FK
K 49 år	Kronisk sjukdom, långtidsarbetslös	3 mån basverksamhet, därefter arbete 25 procent	4	8	Lönebidragsarbete 25%, Sjukersättning 75% med kontinuerlig kontakt med samordnare i ett år efter avslut

Kommentar: Tabellen visar hur länge deltagarna varit inskrivna i insatsen; de flesta var inskrivna i ett år och ingick även i basverksamhetens kurs. Två deltagare avslutade sin insats efter praktik men hade fortsatt avstämning under en period. De deltagare som kom ut i praktik hade fortsatt kontakt med sin samordnare. Tabellen visar även att samtliga deltagare har ökat i steg på insatstrappan. Tre deltagare skattades av samordnarna att de befann sig på det åttonde och sista steget, vilket innebär att individ är redo för arbete utan samhällets stöd. Dessa tre deltagare uppgav själva att de kände sig redo att börja arbete, och hoppades på en heltidsanställning. Samtliga individer är vidare i sin process, vare sig det är rehabilitering av sin sjukdom, arbetsträning eller insats i form av arbetslivsresurs. Några deltagare arbetar eller praktiserar, från 25 upp till 100 procent.

Samtliga deltagare på insatstrappan

För att ge ytterligare siffror på ovanstående insatstrappa, har utvärderaren tittat på hur samtliga 48 deltagare skattats av samordnarna. Av 48 individer befann sig endast fem på oförändrat läge och en individ hade gått ner ett steg på grund av försämrat mående. Övriga 42 deltagare hade alla ökat minst ett steg eller mer på trappan.

Kapitelsummering:

- 90 procent av deltagarna var remitterade från Region Kronoberg
- Av 93 individer hade 40 procent gått vidare till arbete/studier
- 50 procent av deltagare hade gått vidare till annan rehabiliteringsinsats
- Snittålder för gruppverksamhetens deltagare är 36,70 år
- Flest deltagare ingår i åldersspannet 23-46 år
- Enligt Livshjulet har deltagare märkt av en positiv förändring
- Arbete/studier hade en markant högre ökning
- Kost, sömn och dagliga rutiner kommer i obalans vid långtidssjukskrivning och arbetslöshet
- Av 8 intervjuade deltagare hade samtliga ökat på insatstrappan
- Av totalt 48 deltagare har 42 deltagare ökat på insatstrappan

Samordnarnas reflektioner

Utvärderaren samtalade med de fyra samordnare som arbetade på samordningsförbundet under perioden augusti 2016 – augusti 2018. Samtliga samordnare var utlånade från andra arbetsplatser. De besatt olika yrkeskompetenser vilket de själva ansåg bidrog till en helomspännande kunskapskompetens.

Som samordnare var arbetsuppgifterna att driva verksamheten framåt och stötta individen i att kunna identifiera och formulera sina behov. Samordnarna fick hjälpa individen att planera upp vilka insatser som individen behövde av sina remitterter och hjälpa dem att föra sin talan där det hade låst sig kommunikationsmässigt.

Arbetsmetoden var lösningsfokuserad; deltagarna fick prata om positiva händelser som hänt i vardagen, som de skulle återberätta på gruppträffarna. Arbetssättet utgick ifrån Kasam; känsla av sammanhang där deltagaren skulle få meningsfullhet utav gruppverksamhetens moment, hanterbarhet över sin livssituation och begriplighet över själva processen.

Samordnaren Marie Andersson var utlånad från Växjö kommun där hon arbetat som boendestödare. Hon berättar att hon kom rätt in i en avveckling: ”När jag började skulle verksamheten läggas ner. Vi fick börja planera för en avvecklingsplan. Jag hade en plan och en vision inför mitt arbete som jag fick ställa om i och med avvecklingen. Det är väldigt tråkigt att det läggs ner.”

Marie berättar att de har arbetat med helheten, att få individen att lyckas komma ut i sysselsättning. ”En kille som skulle börja i gruppen var samtidigt på väg att bli vräkt från sin bostad. Vi valde att lägga om så att vi först kunde lösa biten med hans bostad. Det gäller att prioritera och skapa en trygghet för individen.”

Kollegan Valentina Kulevska var utlånad från Region Kronoberg där hon jobbat som distriktssjuksköterska. Hon berättar hur hon var med och skapade ett helt nytt arbetsmaterial: ”Vi skapade tioveckorsprogrammet och delade upp föreläsningar utifrån våra professionsområden. Vi skapade en gruppdynamik och stöttade individen i sin målsättning att komma vidare”.

Arbetsterapeuten Matilda Erdtman berättar att förhoppningen med arbetet var att deltagarna skulle få komma vidare, och samtidigt må bättre. Hon berättar vilken målgrupp hon kom i kontakt med: ”Flera stod långt ifrån arbetsmarknaden, och det behövs ett arbete över tid för att kunna hjälpa till på ett bra sätt. Gruppverksamheten blev som en förberedande insats; en mjukstart vidare till arbete och hur man interagerar med andra och i grupp.”

Sanna Gregersen är behandlingspedagog och menar att det svåra i arbetet var att kunna reda ut de olika myndigheternas roll, dels för individen men även för samordnarna själva. Hon berättar att myndigheterna ofta inte förstod samordnarnas roll trots arbetsbeskrivningen: "Vi hade papper på våra arbetsuppgifter. Men vid kontakt med olika myndigheter var den biten otydlig."

Samordnarna menar på att de många gånger fick stötta individen med pappersarbete, ansökan och olika blanketter och intyg som individen behövde för att få ersättning. Handläggarna på myndigheterna upplevdes inte ha den möjligheten att erbjuda det stödet som individen behövde.

Framgångssagor

Det finns en delad stolthet över arbetet med Finsam och samordnarna är eniga om att det är tråkigt att det har lagts ned, då resultaten varit märkbara. De har flera historier att berätta om olika framgångssagor, Marie delar med sig av en sådan:

"Vi hade en deltagare som var tveksam till gruppen först. Hen befann sig långt ifrån arbetsmarknaden. Men hen började ta plats i gruppen, utvecklades fysiskt och mentalt och tog egna initiativ till att ta sig vidare. Hen fick möjlighet till praktik inom det område som hen önskade arbeta med på sikt."

Valentina berättar om en annan:

"Jag cyklar till jobbet och ser en av våra tidigare deltagare som numera arbetar på en städfirma och vi möts på vägen. Denne individ hade varit hemmasittande i tio år utan arbete. Och nu jobbar hen. Det känns kul att vi kunde dra upp hen, och jag är stolt över att jag kunnat finnas där för dem och hjälpt dem ur denna grop. De har fått vända på sin livssituation."

Sammantagna lärdomar från samordnarna:

- Basverksamheten har skapat ett sammanhang
- Samordnarna har samarbetat utifrån branscherfarenheter
- Viktigt att stärka individernas självkänsla och ge vardagsstruktur
- Stötta deltagarna igenom sin livssituation i vägen mot arbete/studier
- Betydelsefullt att se individens förmågor
- Möten under en längre tid skapar kontinuitet och förtroende
- Det har saknats kunskap om var det praktiska stödet finns
- Deltagare över 30 år saknar ett utbud, för yngre åldersgrupper finns fler insatser

Slutsatser och diskussioner

I det avslutande kapitlet sammanställs deltagarna och samordnarnas tankar. Utvärderarens egna slutsatser och reflektioner presenteras, med rekommendationer till medlemsparternas handläggare. En sammanställning av deltagarnas upplevelser i form av plusvärden samt mindre bra aspekter.

- **Vad var deltagarnas upplevelser av att ingå i denna insats och vad bär de med sig efter insatsens avslut?**

Deltagarna såg Finsamteamet som en plats för isolerade individer att skapa sig en identitet. Av de deltagare som utvärderaren kommit i kontakt med uppvisade samtliga att de mått bra av att delta i denna verksamhet, eftersom de fått komma ut och få en social samvaro. Samtliga deltagare har även påvisat hur mycket det har betytt att ha endast en samordnare som följer ens ärende. Det tyder på en önskan om kontinuitet hos deltagarna. Samtliga åtta deltagare har lyft sin samordnare som en positiv aspekt av Finsamtiden och hur mycket samordnaren betytt för den enskilde.

Deltagarna upplever även att de har fått ett bra bemötande av samordnarna och att de har trivts. Detta har smittat av sig till gruppen där deltagarna har skapat sig en vänskap och en gemenskap. De aktiviteter som deltagarna har fått delta i har stärkt de såväl fysiskt som psykiskt och de upplevs mentalt starkare efter deltagandet. Detta stärkta tillstånd är vad som har gjort att flertalet deltagare idag är i någon form av sysselsättning, efter år av arbetslöshet och hemmasittande.

Deltagarnas medverkan i basverksamheten har gjort att de kunnat öva på att vistas i sociala sammanhang och bryta sin isolering, och de har lärt sig att samarbeta med andra individer i en gruppmiljö. Storleken på gruppen har också varit betydelsefullt då alla fått synas och komma till tals för att på så vis kunna lära av varandra. Deltagarna har upplevt att de lärt sig mycket genom erfarenhetsutbytet med sina gruppmedlemmar.

Många deltagare uppgav att de under sin tid på Finsamteamet upplevde det som rörigt när de hade många aktörer från olika myndigheter i sitt ärende, och några upplevde även att deras handläggare inte höll sina löften eller var särskilt insatta i deras ärenden.

Deltagarna önskar att varje handläggare bemöter deltagarna på deras villkor och utifrån den sjukdomsbakgrund som de har med sig. Några deltagare har uppgett att de känner sig förminskade när de inte bemöts på rätt villkor. Samtliga deltagare uppgav att det var synd att Finsamteamet lagt ner då insatsen varit viktig.

- **Vad var samordnarnas upplevelser av att leda denna insats och hur ser de på sin profession?**

Samordnarna kände en gemensam stolthet över insatsen och hur många deltagare man kunnat hjälpa. Samordnarna har även sett flertalet deltagare växa och se välmående och starka ut efter avslut. Framför allt har vikten av att kunna vara med och förändra deras livssituation varit betydelsefullt för samordnarna. Sinsemellan har samordnarna haft en respekt för varandras profession och kunnat ta råd och stöd av varandra vid arbetet med deltagarna.

Målet med Finsamteamet var att skapa en neutral plats där deltagarna kunde slappna av och ta in all information utan att känna stress och frustration. Deltagarna gavs möjlighet att känna en känsla av sammanhang, och fick vara med och påverka sin situation genom att påvisa sin kapacitet utifrån insatstrappan. Samordnarna poängterade hade som förhoppning att skapa goda relationer för att möjliggöra en bra dialog.

Samtliga fem samordnare som utvärderaren kom i kontakt med uppgav att det var tråkigt att Finsamteamet lagt ner då det har gett god effekt ibland deltagarna.

Framtiden för medlemsparternas deltagare

Nedanstående är utvärderarens egna slutsatser, diskussioner och förslag till förbättring:

Viktiga lärdomar att bära med sig är deltagarnas behov av kontinuitet, gott bemötande och tid. Hos Finsamteamet har de fått just detta: tid att landa, bli lyssnad på samt fått stöd i att styra upp en personlig målsättning. Detta har skapat trygga deltagare som kunnat hantera sina möten med olika handläggare på ett bättre sätt och även kunnat reda ut sin livssituation på sina villkor. Det har funnits en kontinuitet vilket skapar en bra bas för ett långsiktigt samarbete. Finsamteamet har presenterat olika bitar i sin kursverksamhet som har skapat en helhet, där deltagarna fått fundera på var de befinner sig i livet vad gäller till exempel kost och sömn. Detta har sedan väckt tankar hos deltagarna på hur detta kan påverka hälsa och allmäntillståndet för att bli frisk och kunna arbeta.

Det är tydligt att samordnarnas bemötande gentemot deltagarna har varit av betydelse. Deltagarna uttrycker glädje när de pratar om sina samordnare, och samtliga deltagare som kommer in på kansliet möts av ett varmt välkomnande. Det goda bemötandet blandat med en positiv attityd från samordnarnas sida har förts över på deltagarna.

Deltagarna upplever själva att samordnarnas driv gett en stor effekt på deras personliga utveckling och deras egen inställning till arbetslivet.

Den höga andelen remitterade från Region Kronoberg tyder på att måendet spelar in i individens förmåga att komma vidare. Ett bättre mående leder till en positivare syn på tillvaron och dess möjligheter. Likaså skapar en tydlighet från handläggarens sida i form av kartläggning och ansvarsfördelning en trygghet för individen. Samordnarnas strukturerade arbete har resulterat i en hanterbarhet för deltagarna.

Snittåldern på 38 år tyder också på att det finns ett behov hos en högre målgrupp som Finsamteamet lyckats fylla.

Utmaningar

Utmaningen för tjänstemännen på de olika myndigheterna är många gånger den lagstiftning som ej sammanfaller med andra myndigheters lagstiftning, samt bristen på tid i förhållande till antalet handlägningsärenden. Det är därför av vikt att handläggarna ges möjlighet att arbeta på sitt bemötande och sin empatiska förmåga i möten med individen, för att trots tidspress kunna erbjuda bästa möjliga handläggning och stöd.

Deltagarna har påvisat att de behöver tid att kunna samverka och jobba mot självförbättring för att på så vis kunna ta steget vidare. Med en ansträngd ekonomi kan det vara svårt att möjliggöra verksamheter med ett fåtal deltagare.

Vikten av att investera mer tid och pengar i att stötta individer som tillfälligt befinner sig i en livskris, har visat sig vara lönsamt för Finsamteamet. Deltagarna har själva uttryckt att de har kunnat komma vidare efter sin tid i Finsamteamet.

Deltagarna har uppgett att de känner sig värdefulla och behövda när de får gå ut i praktik och arbete. Därför är slutsatsen att det är viktigt att behandla deltagarna som framtida medarbetare som behöver stöd att hitta tillbaka till vardagen igen.

Positiva värden och mindre bra aspekter

I en sammanställande förteckning presenteras deltagarnas tankar kring deltagande i basverksamheten, fördelat på positiva värden och mindre bra aspekter under inskrivningstiden. Det är viktigt att förtydliga att några av de mindre bra aspekterna ej är direkt kopplade till själva basverksamheten utan berör även den myndighetskontakt som deltagarna har haft i samband med insatsen.

Plusvärden

- Gott bemötande – samordnarna bemötte individen bra
- Förståelse för livssituation – det fanns en förståelse för att individen inte mådde bra och hade det jobbigt
- Avstressande – individen fick ställa frågor och diskutera om sina tankar och idéer i egen takt
- Jobba mot konkreta mål – jobb, praktik eller studier: individen visste vad den ville jobba mot samtidigt som den jobbade enskilt med sitt mående tillsammans med samordnare
- Stöd i samtal med myndigheter – när kommunikationen med olika handläggare inte har fungerat, då fanns samordnaren med
- Tydlighet i ansvarsrollen hos olika aktörer – Finsamteamet förklarade för deltagarna vad olika aktörer arbetar med för att underlätta för deltagarna vem de ska vända sig till
- Konkreta arbetsmaterial – deltagarna uppskattade föreläsningarnas tema och ansåg dem som nyttiga
- Gemenskap – gruppverksamhetens gemenskap skapade en trygghet som gjorde att deltagarna mer och mer ville vistas där
- Kontinuitet (samma samordnare hela tiden)
- En push i rätt riktning, motiverande – samordnarna balanserade att ge individen utrymme med att pusha dem när det behövdes

Mindre bra aspekter

- Vissa föreläsningar kändes irrelevanta för vissa deltagare
- Många aktörer i deltagarnas liv upplevs som energikrävande
- Dåligt bemötande/oförståelse för individens livssituation gör individen irriterad
- Löften som inte hålls skapar ett ökat misstroende hos individen
- Det är stressfyllt att behöva fylla i många olika blanketter och ansökningar
- Att basverksamheten stängde innan några individer hann ut i praktik/tog körkort upplevs som tråkigt av de berörda

Det har varit oerhört intressant att genomföra denna utvärdering. Deltagarna har gjort fantastiska livsresor, där samordnarna åstadkommit en märkbar skillnad i deltagarnas liv. Det finns mycket lärdom att hämta från detta.

Lycka till med det fortsatta arbetet med verksamhetsutvecklingen!

Bilaga 1 Intervjukandidater

Deltagare				
#	Kön	Ålder	Anledning till medverkan	Datum
1	Man	52 år	Utbränd, sjukskriven	20180827
2	Man	30 år	Depression, neuropsykiatrisk diagnos (NP)	20180827
3	Kvinna	31 år	Familjerelaterat mående	20180828
4	Man	31 år	Neuropsykiatrisk utredning (NP)	20180828
5	Kvinna	44 år	Långtidssjukskriven; långtidsarbetslös	20180829
6	Man	34 år	Neuropsykiatrisk (NP) funktionsnedsättning	20180829
7	Kvinna	44 år	Arbetsskada; sjukskriven	20180831
8	Kvinna	49 år	Kronisk sjukdom; långtidsarbetslös	20180831
Summa: 8	Män: 4 Kvinnor: 4	Snittålder: 39,75 år	<i>Kommentar: ovanstående orsaker är övergripande, fler bakomliggande faktorer finns</i>	20180827– 20180831

Samordnare & förbundschef				
Namn	Roll i Finsam	Profession	Ursprunglig arbetsplats	Datum
Marie Andersson	Samordnare	Boendestödjare	Växjö Kommun	20180829
Valentina Kulevska	Samordnare	Distriktssköterska	Region Kronoberg	20180829
Matilda Erdtman	Samordnare	Arbetsterapeut	Region Kronoberg	20180903
Sanna Gregersen	Samordnare	Behandlingspedagog	Rättspsykiatri	20180904
Emma Krantz	Förbundschef	Enhetschef	Växjö Kommun	20180907

Kommentar: samtliga samordnare har arbetat inom andra yrkesområden tidigare, men deras huvudsakliga titel på Finsamteamet var samordnare. Mer utförlig information hittas under kapitlet *Samordnarnas reflektioner*

Styrelsemedlemmar			
Namn	Yrkesroll	Roll i styrelsen	Datum
Benny Johansson	Kommunfullmäktige (M), Växjö Kommun	Ledamot	20180927
Maria Fransson	Enhetschef Försäkringskassan Syd Regional	Ledamot	20180925
Sebastian Olsson	Kommunfullmäktige (S), Alvesta Kommun	Ordförande	20180927

Kommentar: samtliga styrelsemedlemmar har suttit med i Samordningsförbundet Varend sedan sammanslagningen mellan Växjö och Alvestas förbund skedde 2015. Styrelsemedlemmarna satt tidigare i Växjös respektive Alvestas förbund i flera år.

Bilaga 2 Intervjuguide

Intervjuguide – deltagare

1. Kan du berätta hur du kom i kontakt med verksamheten?
2. Vad hade du för bakgrund som gjorde att Finsam blev aktuellt för dig?
3. Hur länge var du med i basverksamheten?
4. Hur tydlig var insatsen för dig; förstod du vad du skulle göra här?
5. Vad hoppades du på innan du gick hit första gången?
6. Vad var du tveksam över innan du gick hit första gången?
7. Vad var bra med gruppverksamheten, kan du ge exempel?
8. Vad var bra med individuella stödet, kan du ge exempel?
9. På vilket sätt kunde de som jobbade här hjälpa dig?
10. Fanns det något med gruppverksamheten som var mindre bra?
Om ja, vad då?
11. Fanns det något med individuella stödet som var mindre bra?
Om ja, vad då?
12. Vad saknade du under tiden du var här, som hade kunnat vara bättre?
13. Vad hade du gjort om Finsam inte hade funnits, fanns det någonstans du hade kunnat få samma stöd?
14. Vad bär du med dig från tiden i Finsam?
15. Vad gör du idag?
16. Andra tankar?

Intervjuguide – anställda

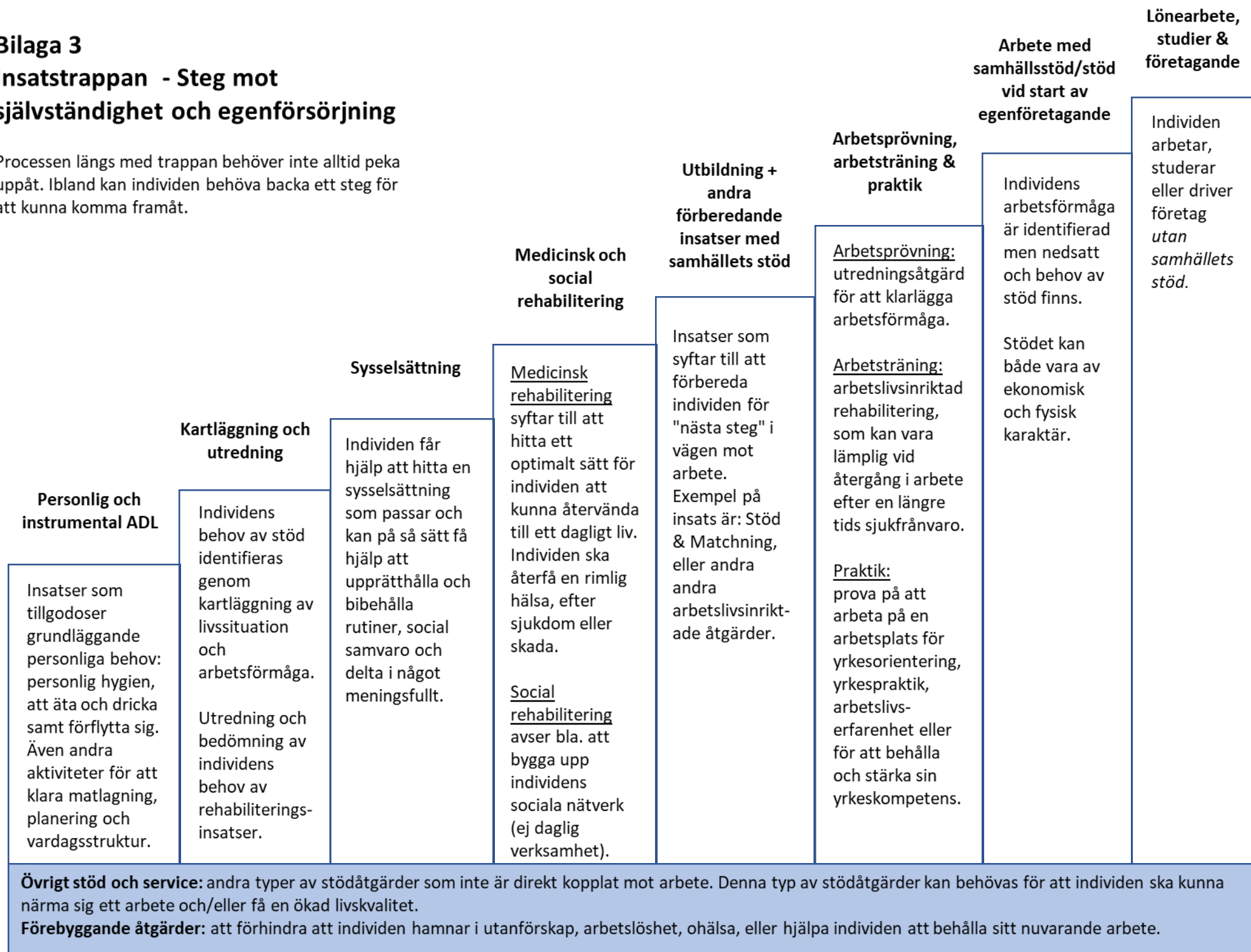
1. Vill du vara anonym?
2. Hur länge har du jobbat med Finsam?
3. Vad var dina arbetsuppgifter?
4. Vilka målgrupper kom du i kontakt med?
5. Var det lätt att förstå ditt uppdrag gentemot klienterna?
6. Vad hade du för förhoppningar inför ditt uppdrag?
7. Vad hade du för farhågor inför ditt uppdrag?
8. Varför var det viktigt med gruppverksamhet?
9. Varför var det viktigt med individuella stödet?
10. Vad är du stolt över att åstadkommit i ditt uppdrag? Kan du ge exempel?
11. Vad var mindre bra med uppdraget? Kan du ge exempel?
12. Finns det något som du saknade i uppdraget som borde funnits med, om ja, vad?
13. Om Finsam inte hade funnits, vart tror du att klienterna hade fått detta stöd?
14. Vad bär du med dig från tiden med Finsam?
15. Andra tankar?

Intervjuguide till styrelseledamöter

1. Kan du presentera dig?
2. Vad är din roll i samordningsförbundet Värend?
3. Vad låg bakom beslutet att lägga ner basverksamheten?
4. Vilka möjligheter följer detta beslut?
5. Vilka utmaningar följer detta beslut?
6. På vilket sätt kommer klienterna att få hjälp och stöd utan basverksamheten?
7. Hur ser framtiden ut för förbundet?
8. Övrigt

Insatstrappan - Steg mot självständighet och egenförsörjning

Processen längs med trappan behöver inte alltid peka uppåt. Ibland kan individen behöva backa ett steg för att kunna komma framåt.

INSTITUTET FÖR LOKAL OCH REGIONAL DEMOKRATI

Videum Science Park

351 96 VÄXJÖ

info@idvxo.se

www.idvxo.se

Institutet för lokal och regional demokrati (ID)

finns i Växjö och har bedrivit verksamhet i Sverige och världen i över 20 år. ID verkar för att stärka demokrati och värden som kunskap, tolerans, dialog och inflytande.

Våra uppdragsgivare och samarbetsparter utgörs av offentliga, privata och ideella aktörer runtom i samhället.

ID erbjuder idag:

- Extern utvärdering
- Projektledning
- Mångfaldscertifiering
- Förstudier & utredningar
- Utbildning/inspiration
- Skriva projektansökningar

Vi är vana att snabbt kunna ta oss an små och stora uppdrag samt tillhandahålla skräddarsydda produkter som kommer kunden till största möjliga nytta.

ID ägs av de fyra medlemmarna Region Kronoberg, Växjö kommun, Linnéuniversitetet samt Länsstyrelsen i Kronobergs län.

Välkommen att kontakta oss eller besök vår hemsida för mer information!

INSTITUTET FÖR LOKAL OCH
REGIONAL DEMOKRATI